

פריש מצטרף בו לקבוצת הסופרים ה' הולכים בדרכי דיוגנס, הפילוסוף היווני ה' ציניקאי, שחיפש את האדם. אלא שבעידן הטכנולוגיה, הפך האדם למוצר גידול. הרומן עשוי במתכונת של שיחה פנימית. גיבורו של פריש, מר פאבר, שוב אינו מסוגל להידבר עם הזולת, למצוא בו את האדם. קשיי התקשורת מוצאים את ביטויים לכל אורך הספר, כשמר פאבר אינו מצליח לרדת לחקרה של אשה, עימה הוא חי, וה' קשר היוליד שלו איתה הוא קשר-בשרים. כאשר הוא כלוא, עקב תאונת מטוס, עם אחיו של הטוב בידידיו, במקום גידול ב' דרום-אמריקה, הקשר היחיד עימו הוא משיחק שחמת אילם.

ECCE HOMO

באותו שלב בחייו של פאבר, עם הידיעה התה-הכרתית שפסו בני-אדם, הוא חדל גם מלחפש אחרים. או מתחיל החיטוט העצמי, ופאבר ניתקל שוב בבני-האדם המאכלסים את עברו:

● הטוב שבידידיו, יואכים, חוזר ומצא תלוי, מתאבד-מרקיב, כשאין מי היוודע או יכול להסביר למה.

● בתו, שלא ידע על קיומה, הגזכירה לו, בבלי דעת, את אמה, נעשית האשה ש' הוא רוצה בה. אחרי מותה בתאונה הוא

יגאל מוסינון
משיכה באף?

פוגש גם את אמה — אשה אותה אהב עשרים שנה קודם לכן, עכשיו היא זרה ומתנכרת, חיה בעולם של רוחות-רפאים. המעגל האכזרי של העלייה נסגר בידיעת המוות המתקרב, כתוצאה ממחלה או שה' כשפאבר ואם בתו שוב נזקקים זה לזה. **חרתול גרמני שחור**, התחבטותו ה' מתמדת של מכס (אנדרטה, אדון בידומן) פריש השווייצ'י בבעיות יהודים-גרמנים, ו' הקשרים עימם ובינם, היא שהקנתה לו את פירסומו כסופר וכמחזאי איש-מזמר.

הטטנות זו עשויה, אולי, לנתח נזקקים לנחמה, להוכיח להם כי יש ריגשי-אשמה גם אצל מי שלא היה לו קשר ישיר לשואה, אבל ככן עם המרצחים או עם הקורבנות. אבל האמת היא שעם העלאה חוזרת ונישנית זו של הבעיה מצטרף טעם-לחאי של ראות-נות, נוסח אותו איש במעשיה, שהיה חוצה את מסלולו של התול שחור, כשהוא מצהיר בלי הרף: "איני מאמין באמונות תפלות." הדילמה האומית, בספרו זה של פריש, היא כפולה: האהובה הישנה-החשה של מר פאבר השווייצ'י, שהיא יהודיה, מתיירת מאהבתו, לא משום שהיא מפקפקת בכנותה, אלא מפני שאינה רוצה בהקרבה פילנטרית-פית, והיא מדמה שהוא רוצה בה רק בשל היותה יהודיה. ואילו מצבו של פאבר עצמו מסובך יותר. הוא סולד מפני כל גילוי של גרמניות יותר. "בחרו כזה, בעל שיער צהבהב ועור י...", "איני סובל גרמנים!", אך סלידה זו היא למורת רוחו ("הה, הטוב ש' בידידי הוא גרמני", הפיכת אימרה יודעה של אנטי-שמם כלפי יהודים).

טוב שהמחבר נימנע מלשקוע בבעיה זו יותר מדי. המעט הזה אינו מעלה או מוריד ביחס לערכו של הספר. ייחודו הוא בסיגנונו המיוחד — ניסוח כרונולוגי יבש-כיככול — שנשמר יפה ב' תרגומה של עדנה קורנפלד. בעבור סיגנון זה בלבד כדאי לקרוא את הספר.

● השם הוא סימלי. "הומו פאבר" (כלר) מר: האדם העושה) בא כניגוד לכינוי ה' מקובל לגבי המין האנושי — "הומו סא-פיאנס" (כלומר: האדם החכם).

מקור

מי אמר שהוא שחור?

יהודה איש-קריות (מאת יגאל מוסינון, הוצאת עם עובד, 222 ע"י) מוסיף עוד גירסה לגירסות הרבות על פרשת ישו, ועוד יצירה ליצירותיו של יגאל מוסינון (בעוד שמרשימת היצירות המובאת באחורי הספר נגרעו כמה יצירות. ברור מרוע לא צוינו ספרי חסמבה, אבל למה זרקו לכלי בים את זרוק אותו לכלבים?)

יהודה איש-קריות של מוסינון (החושב ספר זה ליצירת-חייו) לא התאבד, אלא ברח לגרימוס, אישם ביהו, נשא אשה והי כך כמשך עשר שנים, עד שגילוהו פטרוס ו' פאולוס, שהתחקו על עקבותיו כדי להיפ' רע ממנו. עניינם זה מתנגש בעניינו של אנדיגונס, איש הש"ב הרומאי לפי מקצועו ופילוסוף לפי דעתו, המנסה ליצר קדוש מקומי. אנדיגונס רוצה בקדוש השונה מכל הקדושים — אנושי יותר, סובל יותר, מטר רף יותר, ולפיכך שקובל ומבין יותר. לי צורך יותר, העלילה הוא בוחר לתכלית מקודשת זו דווקא ביהודה.

יהודה, שעתידיו כקדוש מעונה אינו טורד את דעתו, מועסק בבעיה בוערת יותר: איך להחליק משליחיו של בן-האלוהים עלי-אדמת; ואיך להשתלט על אשתו, זונה ב' דימוס, שנתפסה לנצרות.

מי נתן את ההוראה? סופו של יהודה שהוא מודה בזוהתו, אך איש אינו מאמין לו. הוא מסתובב בחוצות ומצהיר שהוא "קיבל הוראה" מן האדם השלישי — הא בראבא. בגידתו של איש-קריות היתה פיקטיבית, מבוימת על-ידי ישו עצמו. מי אמר שיהודה שחור?

בשלב זה, כשהוא די מטורף כדי להיות קדוש, נמלכים פטרוס ופאולוס בדעתם, מח' ליטים שטוב לכתובים שישארו כמות שהם. כלומר, שיהודה איש-קריות התאבד למחרת הצליבה. המיתוס חשוב יותר מן המציאות. הם יוצאים את גרימוס, שיש לה עתה קדוש משלה — מטורף, מעונה ואנושי — כפי שרצה אנדיגונס, הפילוסוף. סופו של יהודה להיצלב על חטא של מהיבך.

קירפרודוקציה, מסתבר ששיתוף-הפעו' לה התרבותי בין ישראל ליוון עומד כסימן מוסינון. המחזה קובלן הוסרט ביהו, ר' אילו ספרו החדש נראה כחאריאציה על ספרו של ניקוס (זורבה היווני) קאואנצאקיס, *The Last Temptation of Christ*, שלא הופיע עדיין בעברית.

לפי גירסתו של קאואנצאקיס, תיכנן ישו את הצליבה כדי ליצור סמל דתי חדש, שי יגבש את קהל המאמינים מאחוריו. מוסיני זון מאמץ לעצמו את גירסת הביום, אולם לתכלית אחרת: ישו לא רצה ליצור חזיה דתית, אלא לאומית — הצליבה נועדה לר' בן את מלחמת-השיחרור של היהודים ב' רומאים. גירסה זו, כי ישו היה לוחם שיחרור לאומי, גם היא אינה מקורית ל' גמרי. היא הושמעה בפי סופרים לא-מעטים, כמו פיאר ואן-פאסן.

הבדל אחר בין מוסינון וקאואנצאקיס הוא שהסופר היווני לא כתב מימיו חסמבה, ולפיכך נעדרו אצלו סממני-המתח הסטנדר' טיים, הסכרי מונחים הינוכיים (כמו "אמב' רוזיה — מאכל האלים באולימפוס"), וה' שמות המוכרים לקוראי חסמבה. מי שקרא מעודו את חסמבה, זוכר את הימר, הגיבור הכליכול. הוא ישמח להיתקל בהומר גם בספר זה, הפעם בדמות שוטר יווני.

רבים הקרואים, דרך הגבר יהודה איש-קריות מובילה את מוסינון לספר ה' עולה על ספריו הקודמים, אך שערכו מפק' פק בהשואה לספרים הרבים על נושא זה, היא מלאים ספריות שלמות.

גם כאשר משתמש מוסינון ברמזים שקופים כגון "קיבלתי הוראה", או "שליח המושל לעיסוקים שהשיקה יפה להם", או "העובדה שמישהו נמצא בירושלים מת ב' בוקר — לא היתה לה חשיבות יתרה", הרי נשאר בלב הקורא ספק. האם רומז מוסיני זון למאורעות אקטואליים של השנים ה' אחרונות — או שמא זוהי רק משיכה באף, רמז כוזב מוסינון מייצרו כאפקט בלבד? כמו שאמר ישי: רבים הקרואים, אך מע' טים הנבחרים. בספרו זה, לא הגיע מוסיני זון עדיין לחוג הנבחר.

תרגום

חפש את האדם

הומו פאבר (מאת מכס פריש, תירג' מה עדנה קורנפלד, הוצאת ספרית פועלים, 222 ע"י) היא "רומן-דיכח", כדברי המחבר.

900
אלה
לידת
דברות
כל יום
חמישי
בהברלת מפעל הפיס

בשורה טובה
...לצעירים הסובלים מפצעים בעור פניהם או מוזהום העור, יש בשורה משמחת: קרם הפנים הנפלא פ-14, מתוצרת קליאו, עוזר להתגבר על תופעות אלה. פ-14 חודר עמוק לנקבוביות עור הפנים, מנקה אותן מבלי לשמנון, וכעבור זמן קצר אפשר לראות את התוצאות המשמחות. דרשו עוד היום בבית המרקחת או בתמרוקיה את קרם הפנים פ-14.
כדאי לזכור כי פ-14 ניתן לשימוש בכל שעות היום, הואיל והוא בלתי נראה לעין.

תשבץ העולם הזה 1324
השם - עבד ראובן, הדרגה - טוראי, המקצוע - כמסתבר - חייל. ראובן, שחיבר תשבץ זה באחד מערביו הפנויים, כותב כי בחיבור תשבצים הוא מצא עיסוק מועיל ומעניין וזמנו החופשי, אשר לצערו הרב אינו מצוי בידו בשפע רב.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		12	11	10
			18	17		16		15
				23	22		21	20
						26		25
							31	30
								29
								35
								34
								39
								40
								44
								45
								49
								48
								54
								53
								59
								58
								57
								60

פ-14 (1) פ-14
ע-14 (2) פ-14
פ-14 (3) פ-14
פ-14 (4) פ-14
פ-14 (5) פ-14
פ-14 (6) פ-14
פ-14 (7) פ-14
פ-14 (8) פ-14
פ-14 (9) פ-14
פ-14 (10) פ-14
פ-14 (11) פ-14
פ-14 (12) פ-14
פ-14 (13) פ-14
פ-14 (14) פ-14
פ-14 (15) פ-14
פ-14 (16) פ-14
פ-14 (17) פ-14
פ-14 (18) פ-14
פ-14 (19) פ-14
פ-14 (20) פ-14
פ-14 (21) פ-14
פ-14 (22) פ-14
פ-14 (23) פ-14
פ-14 (24) פ-14
פ-14 (25) פ-14
פ-14 (26) פ-14
פ-14 (27) פ-14
פ-14 (28) פ-14
פ-14 (29) פ-14
פ-14 (30) פ-14
פ-14 (31) פ-14
פ-14 (32) פ-14
פ-14 (33) פ-14
פ-14 (34) פ-14
פ-14 (35) פ-14
פ-14 (36) פ-14
פ-14 (37) פ-14
פ-14 (38) פ-14
פ-14 (39) פ-14
פ-14 (40) פ-14
פ-14 (41) פ-14
פ-14 (42) פ-14
פ-14 (43) פ-14
פ-14 (44) פ-14
פ-14 (45) פ-14
פ-14 (46) פ-14
פ-14 (47) פ-14
פ-14 (48) פ-14
פ-14 (49) פ-14
פ-14 (50) פ-14
פ-14 (51) פ-14
פ-14 (52) פ-14
פ-14 (53) פ-14
פ-14 (54) פ-14
פ-14 (55) פ-14
פ-14 (56) פ-14
פ-14 (57) פ-14
פ-14 (58) פ-14
פ-14 (59) פ-14
פ-14 (60) פ-14

פ-14 (1) פ-14
פ-14 (2) פ-14
פ-14 (3) פ-14
פ-14 (4) פ-14
פ-14 (5) פ-14
פ-14 (6) פ-14
פ-14 (7) פ-14
פ-14 (8) פ-14
פ-14 (9) פ-14
פ-14 (10) פ-14
פ-14 (11) פ-14
פ-14 (12) פ-14
פ-14 (13) פ-14
פ-14 (14) פ-14
פ-14 (15) פ-14
פ-14 (16) פ-14
פ-14 (17) פ-14
פ-14 (18) פ-14
פ-14 (19) פ-14
פ-14 (20) פ-14
פ-14 (21) פ-14
פ-14 (22) פ-14
פ-14 (23) פ-14
פ-14 (24) פ-14
פ-14 (25) פ-14
פ-14 (26) פ-14
פ-14 (27) פ-14
פ-14 (28) פ-14
פ-14 (29) פ-14
פ-14 (30) פ-14
פ-14 (31) פ-14
פ-14 (32) פ-14
פ-14 (33) פ-14
פ-14 (34) פ-14
פ-14 (35) פ-14
פ-14 (36) פ-14
פ-14 (37) פ-14
פ-14 (38) פ-14
פ-14 (39) פ-14
פ-14 (40) פ-14
פ-14 (41) פ-14
פ-14 (42) פ-14
פ-14 (43) פ-14
פ-14 (44) פ-14
פ-14 (45) פ-14
פ-14 (46) פ-14
פ-14 (47) פ-14
פ-14 (48) פ-14
פ-14 (49) פ-14
פ-14 (50) פ-14
פ-14 (51) פ-14
פ-14 (52) פ-14
פ-14 (53) פ-14
פ-14 (54) פ-14
פ-14 (55) פ-14
פ-14 (56) פ-14
פ-14 (57) פ-14
פ-14 (58) פ-14
פ-14 (59) פ-14
פ-14 (60) פ-14